

DOI: 10.31617/3.2023(129)06

УДК 341.382.94

ТИЩЕНКО Юлія,

к. ю. н., доцент, доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права
Державного торговельно-економічного університету

вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

ORCID: 0000-0002-3799-4227

y.tyshchenko@knu.edu.ua

TYSHCENKO Yuliia,

PhD (Law), Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of International, Civil and Commercial Law
State University of Trade and Economics

19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine

ORCID: 0000-0002-3799-4227

y.tyschenko@knu.edu.ua

МІЖНАРОДНИЙ ДОГОВІР У РЕГУЛЮВАННІ ВІДНОСИН КОЛІЗІЙНОГО ПРАВА

Міжнародний договір є правовим інститутом міжнародного публічного права, проте необхідне дослідження особливостей його дії та застосування як джерела міжнародного приватного права. У сфері правового регулювання приватно-правових відносин, ускладнених іноземним елементом, спостерігається тенденція до гармонізації та уніфікації законодавств різних країн, особливо на рівні Європейського Союзу та подібних інтеграційних утворень. Основним інструментом у цих уніфікаційних процесах є міжнародний договір. Метою статті є з'ясування особливостей дії та застосування міжнародного договору як форми міжнародного приватного права, а також встановлення наслідків виходу з багатосторонніх міжнародних договорів для відносин, що є предметом цієї галузі. Методологічною основою дослідження обрано загальнонаукові та спеціальні методи, як-от: системно-функціональний, метод дедукції, аналіз, порівняльно-правовий метод. Інформаційною базою стали правові норми міжнародних актів і вітчизняного законодавства, наукові праці та судової практика. Встановлено, що визначення міжнародного договору представлено в міжнародно-правових актах, на яких ґрунтуються норми вітчизняного законодавства, а також наукова доктрина. Розглянуто питання місця в ієрархії нормативно-правових актів за критерієм юридичної сили міжнародних угод, що не потребують згоди Верховної Ради України, а також проблему дії таких міжнародних угод у разі посилання на них норм вітчизняних законів. Проаналізовано наслідки зупинення дії та виходу України з низки міжнародних договорів, які регулювали приватноправові відносини, ускладнені іноземним елементом, та запропоновано шляхи усунення правових прогалів, пов'язаних з таким виходом. Встановлено співвідношення правових норм, що представлено в дво- та багатосторонніх міжнародних договорах щодо одних і тих самих питань. Запропоновано пропозицію прийняття законодавчого

INTERNATIONAL AGREEMENT ON THE REGULATION OF CONFLICT-OF-LAW RELATIONS

An international agreement is a legal institution of international public law, but it is necessary to study the peculiarities of its operation and application as a source of international private law. In the field of legal regulation of private legal relations complicated by a foreign element, there is a tendency to harmonize and unify the legislation of different countries, especially at the level of the European Union and similar integration associations. The international agreement is the main instrument in these unification processes. The purpose of the article is to clarify the specifics of the operation and application of an international agreement as a form of international private law, as well as to establish the consequences of withdrawing from multilateral international agreements for relations, which are the subject of this sphere. General scientific and special methods, such as: system-functional, deduction method, analysis, comparative-legal method, were chosen as the methodological basis of the research. The legal norms of international acts and domestic legislation, scientific works and judicial practice became the information base. It has been established that the definition of an international agreement is presented in international legal acts, which are based on the norms of domestic legislation, as well as scientific doctrine. The issue of the place of international agreements, which do not require the ratification of the Verkhovna Rada, in the hierarchy of normative legal acts according to the criterion of legal force, as well as the problem of the effect of such international agreements in case of reference to them by the norms of domestic laws, has been considered. The consequences of the suspension of action and the withdrawal of Ukraine from a number of international agreements that regulated private legal relations, complicated by a foreign element, are analyzed and ways to eliminate the legal gaps associated with such withdrawal are proposed. The correlation of legal norms presented in bilateral and multilateral

Copyright © Автор(и). Це стаття відкритого доступу, яка розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

акта, який би визначав юридичну силу нормативно-правових актів.

Ключові слова: міжнародний договір, джерела міжнародного приватного права, ратифікація міжнародного договору, форми визнання міжнародного договору, вихід з міжнародного договору.

international agreements on the same issues has been established. A proposal for the adoption of a legislative act has been proposed, which would determine the legal force of normative legal acts.

Keywords: international agreement (treaty), sources of international private law, ratification of an international agreement, form of recognition of an international agreement, withdrawal from an international agreement.

JEL Classification: K10, K33.

Вступ.

Міжнародний договір – результат узгодженої суверенної волі двох і більше держав – не лише є джерелом публічних зносин, він часто має норми, що направлені на регулювання приватноправових відносин. Значення цього джерела для міжнародного приватного права важко переоцінити. Поряд з міжнародним публічним правом існують навіть наукові доктрини, що розглядають міжнародне приватне право як другий елемент міжнародного права (Логвиненко, 2021, с. 65). Проте, не заглиблюючись у цю дискусію, варто наголосити на тому, що міжнародний договір є одним з вагомих і значущих форм права для регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом. Попри давність та деяку сталість цього правового інструменту, дослідження особливостей дії та застосування норм міжнародних угод у міжнародному приватному праві залишається актуальним і сьогодні.

Тематика джерел (форм) міжнародного приватного права, зокрема й міжнародного договору, є предметом наукових досліджень як іноземних, так і вітчизняних учених, серед яких: К. Відовс з працею про сутність міжнародного договору в міжнародному праві (Widdows, 2017); Г. Пігарева, що розглядала особливості застосування норм міжнародних договорів у господарському судочинстві (Пігарева, 2017); К. Роустіла з дослідженням форми та змісту міжнародних договорів (Raustiala, 2005); Д. Холліс з фундаментальною працею про міжнародні договори (Hollis, 2020); М. Якимчук, яка досліджувала теоретико-правовий аспект джерел міжнародного приватного права (Якимчук, 2021) та інші. Але, попри наявність вагомого наукового доробку, правова система не є сталою категорією, тож питання застосування міжнародних договорів, зокрема як джерел міжнародного приватного права, не є винятком і потребує ретельного вивчення.

Метою статті є встановлення особливостей дії та застосування міжнародного договору в урегулюванні приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом, а також наслідків виходу з міжнародних угод. Можна припустити, що міжнародний договір є джерелом міжнародного приватного права, що має пріоритетну роль у застосуванні порівняно з національним законодавством та іншими формами права.

Методологічною основою обрано як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пошуку. Системно-функціональний метод застосовано для пошуку місця міжнародного договору в системі джерел міжнародного приватного права. Метод дедукції допоміг зрозуміти співвідношення міжнародних договорів залежно від форми їх визнання та визначити їх ієрархію між собою. За результатами аналізу встановлено пріоритетність дії багатосторонніх і двосторонніх міжнародних угод між собою. Завдяки порівняльно-правового методу з'ясовано наслідки виходу країни з міжнародних договорів та подальші необхідні кроки для усунення правових прогалин. Інформаційною базою дослідження стали правові норми міжнародних актів і вітчизняного законодавства, наукові праці та судова практика.

У статті розглянуто поняття міжнародного договору як джерела регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом. Визначено місце міжнародних договорів, що не підлягають ратифікації в правозастосовчій діяльності. Розглянуто шляхи вирішення колізії норм двосторонніх та багатосторонніх міжнародних договорів. З'ясовано наслідки виходу з міжнародних угод для належного регулювання відносин, що є предметом міжнародного приватного права.

1. Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права.

Поряд з національним законодавством, міжнародний договір є одним з головних джерел міжнародного приватного права. Хоча галузь міжнародного приватного права є частиною національної правової системи, в регулюванні приватноправових відносин з іноземним елементом міжнародний договір відіграє значну роль. Як "продукт" міжнародної правової системи міжнародний договір може мати норми, що адресовані не державам – учасникам цього договору, а суб'єктам приватного права, зокрема це фізичні та юридичні особи. Тому дослідження особливостей міжнародного договору як інституту міжнародного публічного права і джерела правових норм міжнародного приватного права є важливим.

Не варто докладно зупинятися на дослідженні поняття міжнародного договору. Це питання знайшло своє місце і в працях науковців (*Widdows*, 2017; Пігарева, 2017; *Hollis*, 2020), і в нормативних джерелах (Віденська конвенція про право міжнародних договорів, 1969; "Про міжнародні договори України", 2004; "Про міжнародне приватне право", 2005). За результатами аналізу наукових здобутків та нормативно-правових актів слід зазначити, що міжнародним договором є угода, укладена між суб'єктами міжнародного права (зазвичай, державами), у письмовій формі, що регулюється міжнародним правом, яка викладена в одному та/або декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від її найменування. Як слушно зазначив у своєму аналізі

розвитку законодавства та науки міжнародного приватного права В. Чернега (2023, с. 97), "норма-дефініція "міжнародний договір України" за час функціонування Закону України "Про Міжнародне приватне право" є стабільною", що однак не свідчить про незмінну сталість цієї категорії, особливо з огляду на сучасні трансформаційні процеси у світовому правопорядку.

2. Класифікація та дія міжнародних угод.

Існує декілька критеріїв класифікації міжнародних угод. Так, за сферою дії виділяють універсальні та регіональні міжнародні договори; за рівнем укладання – міждержавні, міжурядові та міжвідомчі; за суб'єктивним складом – багатосторонні та двосторонні; за об'єктом регулювання – політичні, економічні, договори про заснування міжнародних організацій тощо.

2.1. Місце міжнародних договорів, які не підлягають ратифікації.

За критерієм форми надання згоди на обов'язковість розрізняють договори, згода на обов'язковість яких надається шляхом ратифікації, підписання, затвердження, прийняття, приєднання до договору.

Цікаве питання вирішував М. Якимчук (2021) у своїй праці щодо місця міжнародних договорів, які не підлягають ратифікації, в системі вітчизняного законодавства. Як слушно зазначає науковець, "Конституцією України закріплено, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Проте автор зауважує, що міжнародні договори можуть бути трьох рівнів – міждержавні, міжурядові та міжвідомчі. Багато з цих договорів не потребують згоди Верховної Ради України. Виникає питання, чи належать вони до складу національного законодавства України в широкому значенні слова "законодавство".

На нашу думку, часткову відповідь на це питання дає постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 13 від 12.12.2014 р. Згідно з її положеннями, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України у формі ратифікації, та договори, що не потребують ратифікації й затверджені у формі указу Президента України або постанови Кабінету Міністрів України, є частиною національного законодавства України (частина перша статті 9 Конституції України, частина перша статті 3, стаття 12, стаття 19 Закону України "Про міжнародні договори України"). Отже, правозастосовчі органи, зокрема суди, під час застосування міжнародних договорів України мають враховувати, що частиною національного законодавства варто розглядати не тільки затверджені Верховною Радою

України міжнародні договори України, а й ті міжнародні угоди, згоду на обов'язковість яких надано в інших формах, ніж ратифікація, наприклад, "підписання", "прийняття", "затвердження" й "приєднання", якими держава визнає свої міжнародні зобов'язання за договором (підпункт *b* пункту 1 статті 2 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р., стаття 8 Закону України "Про міжнародні договори України") ("Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя", 2014).

Проте положення щодо урівнення ратифікованих договорів і тих угод, що не потребують ратифікації, певним чином суперечить статті 8 Основного Закону, за якою Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні їй відповідати (Конституція України, 1996). Підтвердженням цієї статті Основного Закону є положення частини першої статті 19 Закону України "Про міжнародні договори України" (2004), відповідно до якої "чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовується у порядку, передбаченому для норм національного законодавства". Тож і Конституція України, і Закон України "Про міжнародні договори України" визнають частиною національного законодавства лише міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, не згадуючи міжнародні угоди, що визнані іншим чином.

Вважаємо, деяке пояснення щодо цього дає абзац другий частини другої зазначеної постанови. Так, під час розгляду справ, обираючи між нормою міжнародного договору, який визнаний Україною не у формі ратифікації, і нормою іншого акта законодавства України, варто враховувати юридичну силу акта законодавства, яким надано згоду на обов'язковість міжнародного договору України. Норми такого міжнародного договору застосовуються в порядку, передбаченому для відповідного акта законодавства України, з огляду на співвідношення законодавчого акта і підзаконного нормативно-правового акта ("Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя", 2014).

З цієї постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ можна зробити висновок, що ті міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, у національній правовій системі посідають місце так званих "пріоритетних" джерел правових норм. Положення саме таких міжнародних угод будуть застосовуватися передусім у разі колізії з нормами вітчизняних законів та інших нормативно-правових актів, про що йдеться і в частині другій статті 19 Закону України "Про міжнародні договори України" та у статті 3 Закону України "Про міжнародне приватне право". Але якщо вирішенню підлягає колізія між вітчизняною правовою нормою та нормою міжнародного договору, що не

потребує ратифікації, і був визнаний для України обов'язковим в іншій формі, ніж ратифікація (підписання, прийняття, затвердження тощо), то така колізія вирішується за принципом юридичної сили нормативно-правового акта, яким таку угоду визнано.

Проте залишається питання щодо тих випадків, коли вітчизняна норма закону визнає пріоритет положень міжнародного договору без конкретизації форми його визнання. Наприклад, стаття 22 Закону України "Про інвестиційну діяльність" (1991) визначає, що "якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві про інвестиційну діяльність України, то застосовуються правила міжнародного договору". Чи мається на увазі в цій нормі лише міжнародна угода, згоду на обов'язковість якої надала Верховна Рада України, чи це відсилання розуміється в широкому сенсі "міжнародного договору"? На жаль, ані нормативно-правові акти, ані судова практика не мають чіткої відповіді на це запитання.

2.2. Колізії норм двосторонніх та багатосторонніх міжнародних угод.

Також питання про юридичну силу правових норм виникає у випадках, коли країни одночасно є учасницями і двосторонніх, і багатосторонніх міжнародних договорів, та у жодному з цих договорів не встановлено пріоритету застосування одного з них щодо одних і тих самих питань. Наразі зустрічаємо судову практику, що дає відповідь на це питання. У справі про порядок вручення викликів, повідомлень і судових рішень іноземним юридичним особам, зокрема таким, які знаходяться у Польщі, суд з'ясував, що це питання регулюється Конвенцією про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах від 1965 р. Україна та Республіка Польща приєдналися до цієї конвенції. Також між державами діє двосторонній Договір про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах, підписаний Україною і Республікою Польща. Суд встановив, що у випадку, якщо у відносинах України з іноземною державою діють одночасно і двосторонній, і багатосторонній міжнародні договори (один чи декілька), і в жодному з них не встановлено пріоритет застосування одного з них щодо одних і тих самих питань, під час вручення документів суд може керуватися процедурою вручення, передбаченою у будь-якому з цих договорів (Справа № 914/86/22, 2023). Тобто у такому разі правозастосовчий орган самостійно обирає джерело правових норм, які він буде застосовувати. Проте судам не варто забувати про принцип пріоритету застосування "*Lex specialis derogat generali*", де норми двосторонніх угод, на нашу думку, є спеціальними порівняно із загальними нормами багатосторонніх договорів.

Принагідно зауважимо про доцільність прийняття законодавчого акта, який встановлював би юридичну силу та ієрархію нормативно-правових актів і сприяв би забезпеченню якості, законності та ефективності правотворчої та правозастосовчої діяльності.

3. Наслідки виходу з міжнародного договору для регулювання приватноправових відносин з іноземним елементом.

Окремої уваги заслуговує значення міжнародного договору для існування одного зі спеціальних методів міжнародного приватного права – матеріально-правового. Саме міжнародна угода є джерелом уніфікованих норм, якими регулюються приватноправові відносини, ускладнені іноземним елементом. Наприклад, широковідомі Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (Віденська конвенція 1980 р.) та Конвенція Організації Об'єднаних Націй про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів (Нью-йоркська конвенція 1974 р.) мають уніфіковані правові норми щодо регулювання договорів міжнародної купівлі-продажу, з огляду на різні суспільні, економічні й правові системи, та сприяють усуненню правових бар'єрів у цій сфері.

Натомість деякі проблеми виникають у разі виходу країни з багатосторонніх угод. Так, Україна вийшла з Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах і Протоколу до Конвенції про правову допомогу й правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах ("Про зупинення дії та вихід з Конвенції про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах та Протоколу до Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22 січня 1993 року", 2022). В умовах воєнної агресії та пособництва двох держав – учасниць цього міжнародного акта – російської федерації та республіки білорусь проти України – це повністю логічний і потрібний крок. Проте виникає питання про правове регулювання тих питань, на забезпечення яких направлена зазначена конвенція, зокрема щодо відносин визнання дійсності документів, що походять з інших держав – учасниць Конвенції про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22.01.1993 р. (далі – Мінська конвенція)¹. Отже, взаємне визнання офіційних документів в Україні припинилися з такими державами: Республіка Вірменія, Республіка Казахстан, Республіка Киргизстан, Республіка Молдова, Республіка Таджикистан, Туркменістан, Республіка Узбекистан, Азербайджанська Республіка та

¹ Нагадаємо, за статтею 13 Мінської конвенції (1993) "держави-учасниці взаємно приймали документи, виготовлені та належним чином засвідчені без будь-якого спеціального посвідчення, також взаємно визнавалися доказова сила офіційних документів держав-учасниць".

Грузія. За результатами аналізу двосторонніх договірних відносин України з державами – учасницями Мінської конвенції знайдено небагато договорів, які б регулювали порядок визнання документів.

Таке саме правове регулювання визнання документів, яке закріплено в Мінській конвенції, а саме, документи, які підготував або засвідчив відповідний орган однієї з Договірних сторін, мають силу документа на території іншої Договірної сторони без потреби будь-якого іншого засвідчення, міститься у статті 15 Договору між Україною і Республікою Молдова про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 13.12.1993 р. (1993); у статті 13 Договору між Україною та Республікою Узбекистан про правову допомогу та правові відносини у цивільних та сімейних справах від 19.02.1998 р. (1998), а також статті 13 Договору між Україною та Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах від 09.01.1995 р. (1995). З іншими країнами – учасницями Мінської конвенції в Україні подібних двосторонніх домовленостей немає.

Наявність міжнародних урядових і відомчих договорів України у сфері правової допомоги в кримінальних справах (з Республікою Казахстан), у сфері співробітництва між Генеральними прокуратурами (з Киргизькою Республікою, з Туркменістаном), а також щодо питань взаємного визнання документів про освіту (з Республікою Вірменія, Республікою Молдова та Туркменістаном) не забезпечують автоматичного визнання документів у договірних країнах.

З огляду на глобалізаційні процеси розвиток цивільно-правових, господарсько-правових зв'язків між українськими фізичними та юридичними особами та їх партнерами з країн Середньої Азії, відсутність взаємного визнання документів, без будь-якого посвідчення негативно впливає на реалізацію таких відносин.

Звичайно, участь країн у Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 1961 р. (Гаазька конвенція) дещо полегшує процедуру визнання документів, проте не позбавляє суб'єктів приватних відносин від звернення до адміністративних процедур повністю (країнами – учасницями Гаазької конвенції є Киргизстан, Казахстан, Вірменія, Таджикистан, Азербайджан). Принагідно зауважимо, Туркменістан не є учасником Гаазької конвенції, що зумовлює застосування процедури дипломатичної легалізації до документів з цієї країни.

Вважаємо, що для збереження практики взаємного визнання документів з країнами Середньої Азії доцільно здійснити дипломатичну роботу щодо розробки відповідних двосторонніх домовленостей.

Схожа правова прогалина виникла й у зв'язку з виходом України з Угоди про порядок вирішення спорів, пов'язаних зі здійсненням господарської діяльності від 1993 р. Як свідчить практика, вітчизняні господарські суди частіше застосовували положення цієї Угоди ніж

.....

Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод (Пігарева, 2017, с. 65). Про пріоритетність положень Угоди перед Конвенцією йшлося в нормах самої Угоди (Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних зі здійсненням господарської діяльності, 1992). Однак наразі судова практика повинна напрацьовувати нові моделі проведення господарського судочинства. Слушним у контексті розвитку господарського законодавства України виявляється пропозиція Г. Пігаревої (2017, с. 65) щодо "розробки Інструкції про порядок виконання європейських конвенцій з питань господарського судочинства, де б було сформульовано вимоги щодо документів, необхідних для розгляду питання про виконання рішень іноземного суду на території України".

Висновки.

Отже, роблячи висновок про місце міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана в іншій формі, ніж ратифікація, в національному законодавстві, варто зазначити, що вони стають його частиною, проте не мають пріоритету перед вітчизняною законодавчою нормою. Застосовуються такі міжнародні договори, враховуючи юридичну силу того акта, яким визнані. Водночас залишається питання про місце таких міжнародних угод в ієрархії нормативних актів у разі, коли норма закону прямо визнає пріоритетність норми міжнародного договору, не вказуючи при цьому на форму визнання такого договору.

Питання щодо юридичної сили норм, які містяться в багатосторонньому та двосторонньому міжнародних договорах, і які одночасно регулюють одні й ті самі питання, вирішується самим правозастосовчим органом, якщо такий пріоритет прямо не встановлений у цих міжнародних договорах.

Зазначені проблеми викликають потребу в прийнятті відповідного законодавчого акта щодо юридичної сили та ієрархії нормативно-правових актів України.

У разі припинення дії та виходу України з багатосторонніх міжнародних конвенцій, зокрема з Мінської конвенції, у зв'язку з протиправними діями деяких її держав – учасниць Україні необхідно заповнити ті правові прогалини, які виникли у відносинах з іншими державами – учасницями цієї Конвенції, зокрема щодо взаємного визнання офіційних документів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	REFERENCE
Hollis, D. B. (Ed.). (2020). <i>The Oxford guide to treaties</i> . Oxford University Press. pp. 19-22	Hollis, D. B. (Ed.). (2020). <i>The Oxford guide to treaties</i> . Oxford University Press. Pp. 19-22
Raustiala, K. (2005). Form and substance in international agreements. <i>American journal of international law</i> , 99(3), pp. 581-614. https://doi.org/10.2307/1602292	Raustiala, K. (2005). Form and substance in international agreements. <i>American journal of international law</i> , 99(3), pp. 581-614. https://doi.org/10.2307/1602292

Widdows, K. (2017). <i>What is an agreement in international law?</i> . In <i>The Law of Treaties</i> , (pp. 73-105). Routledge.	Widdows, K. (2017). <i>What is an agreement in international law?</i> . In <i>The Law of Treaties</i> (pp. 73-105). Routledge.
Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 1969, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text	Vienna Convention on the Law of International Treaties of 1969, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
Договір між Україною і Республікою Молдова про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах (1993). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/498_604#o64	Agreement between Ukraine and the Republic of Moldova on legal assistance and legal relations in civil and criminal cases (1993). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/498_604#o64
Договір між Україною та Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах (1995). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/268_542#o55	Agreement between Ukraine and the Republic of Georgia on legal assistance and legal relations in civil and criminal cases (1995). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/268_542#o55
Договір між Україною та Республікою Узбекистан про правову допомогу та правові відносини у цивільних та сімейних справах (1998). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/860_013#o86	Agreement between Ukraine and the Republic of Uzbekistan on legal assistance and legal relations in civil and family matters (1998). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/860_013#o86
Закон України "Про зупинення дії та вихід з Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах та Протоколу до Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22 січня 1993 року" № 2783-IX (2022). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2783-20#Text	Law of Ukraine "On suspension of action and withdrawal from the Convention on legal assistance and legal relations in civil, family and criminal matters and the Protocol to the Convention on legal assistance and legal relations in civil, family and criminal matters of January 22, 1993" № 2783-IX (2022). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2783-20#Text
Закон України "Про інвестиційну діяльність" № 1560-XII (1991). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#n262	Law of Ukraine "On investment activity" № 1560-XII (1991). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#n262
Закон України "Про міжнародне приватне право" № 2709-IV. (2005) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text	Law of Ukraine "On International Private Law" № 2709-IV. (2005) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text
Закон України "Про міжнародні договори України" № 1906-IV (2004). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text	Law of Ukraine "On International Treaties of Ukraine" № 1906-IV (2004). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text
Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах (1993). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009#o825	Convention on legal assistance and legal relations in civil, family and criminal matters (1993). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009#o825
Конституція України № 254к/96-ВР (1996). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4194	Constitution of Ukraine № 254к/96-ВР (1996). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4194
Логвиненко М.Л. (2021). Природа міжнародного приватного права та його місце у правовій системі. <i>Актуальні проблеми політики</i> , 67, 163-167. https://doi.org/10.32837/app.v0i67.1167	Lohvynenko, M. L. (2021). The nature of International Private Law and its place in the legal system. <i>Actual problems of politics</i> , 67, Pp. 163-167. https://doi.org/10.32837/app.v0i67.1167
Пігарева, Г. І. (2017). Норми міжнародних договорів: особливості застосування в господарському судочинстві. <i>Право і суспільство</i> , (2). http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/2_2017/part_1/13.pdf С. 63-67	Pihareva, G. I. (2017). Norms of International Treaties: features of application in commercial litigation. <i>Law and society</i> , (2). http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/2_2017/part_1/13.pdf С. 63-67

Постанова Верховного суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у справі № 914/86/22 (2023). https://reyestr.court.gov.ua/Review/11099791	Resolution of the Supreme Court as part of the panel of judges of the Commercial Court of Cassation in the case № 914/86/22 (2023). https://reyestr.court.gov.ua/Review/11099791
Постанова Пленуму Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ "Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя" № 13 (2014). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-14#Text	Resolution of the Plenum of the Higher Specialized Court of Ukraine on the consideration of civil and criminal cases "On the application of international treaties of Ukraine by the courts in the administration of justice" № 13 (2014). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-14#Text
Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності (1992). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_076#Text	Agreement on the procedure for resolving disputes related to the implementation of economic activity (1992). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_076#Text
Чернега, В.М. (2023). Розвиток законодавства та науки Міжнародного приватного права за час функціонування однойменного закону. <i>Право і суспільство</i>, 2. Т. 2, 95-101. С. 97. https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.2.2.15	Cherneha, V. M. (2023). Development of legislation and science of International private law during the operation of the law of the same name. <i>Law and society</i>, 2. Vol. 2, pp. 95-101. https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.2.2.15
Якимчук, М. Ю. (2021). Джерела міжнародного приватного права: теоретико-правовий аспект. <i>Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право"</i>, 1(23), 1-13. http://lj.oa.edu.ua/articles/2021/n1/21ymytpa.pdf.	Yakymchuk, M. Yu. (2021). Sources of International Private Law: theoretical and legal aspect. <i>Journal of the National University "Ostroh Academy". Law series</i>, 1(23), 1-13. http://lj.oa.edu.ua/articles/2021/n1/21ymytpa.pdf.

Конфлікт інтересів: Автор заявляє, що він не має фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не має відносин із державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору. З огляду на те, що автор працює в установі, яка є видавцем журналу, що може зумовити потенційний конфлікт або підозру в упередженості, остаточне рішення про публікацію цієї статті (включно з вибором рецензентів та редакторів) приймалося тими членами редколегії, які не пов'язані з цією установою.

Автор не отримував прямого фінансування для цього дослідження.

Тищенко Ю. Міжнародний договір у регулюванні відносин колізійного права. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2023. № 4. С. 62-72. Серія. Юридичні науки. [https://doi.org/10.31617/3.2023\(129\)06](https://doi.org/10.31617/3.2023(129)06)

Надійшла до редакції 20.07.2023.

Підписано до друку 03.08.2023.

Опубліковано онлайн 03.09.2023.